

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos LXV. — Izdan in razposlan dné 30. decembra 1893.

(Obsega šte. 204.)

204.

Ukaz ministra za bogočastje in nauk z dné 24. decembra 1893. l.

o vredbi pravnoznanstvenih in državnoznanstvenih študij in teoretičnih državnih preskušenj.

Na podstavi zakona z dné 20. aprila 1893. l. (Drž. zak. št. 68.) ukazujem takó-le:

§. 1.

Študentje prava morajo, ako hočejo doseči sposobnost za javno službo, svoje pravnoznanstvene in državnoznanstvene študije vrnati po nastopnih določilih ter prebiti tri teoretične državne preskušnje, namreč pravnozgodovinsko, pravosodno in državnoznanstveno preskušnjo.

A. Študije.

§. 2.

Doba študij traja najmanj osem semestrov in to tako, da je pred opravljeno pravnozgodovinsko državno preskušnjo (prvi oddelek študij) dokončati vsaj tri, po opravljeni pravnozgodovinski državni preskušnji (drugi oddelek študij) pa vsaj štiri semestre.

Drugi oddelek študij traja torej:

- a) vsaj pet semestrov za študente, kateri pravnozgodovinsko preskušnjo opravijo že po treh semestrih,
- b) vsaj štiri semestre za študente, kateri so pred pravnozgodovinsko preskušnjo dokončali štiri ali pet semestrov.

§. 3.

Semester je v predpisano dobo študij vračunjati samó tedaj, kadar se dokaže, da se je poslušalo kolegijev vsaj za 20 ur. Vendar zadostuje poslušati kolegije 12 ur:

- a) za četrti semester, ako se ta dokonča pred pravnozgodovinsko državno preskušnjo,
- b) za en semester drugega oddelka študij, ako ta oddelek obsega pet semestrov.

V istem oddelku študij je moči število ur, katerih v kakem semestru manjka, poravnati s prebitkom ur v kakem drugem semestru.

Pravnoznanstvene in državnoznanstvene študije se morejo pričeti ali sè zimskim ali s poletnim semestrom.

§. 4.

V prvem oddelku študij, to je pred pravno-zgodovinsko preskušnjo (§. 2.), treba je poslušati predavanja o nastopnih predmetih (obligatni kolegiji) vsak teden najmanj toliko ur, kakor je pristavljeno pri vsakem predmetu:

1. Rimsko pravo 20 ur, razdeljenih vsaj na dva semestra.

Docentu rimskega prava je dano na voljo, ali hoče združiti historično razlaganje z dogmatičnim ali pa predavati institucije in pandekte ločene, kakor je navada.

Ako se historično razlaganje združi s sistematičnim, treba je to pri oznanilu kolegija primerno postaviti na videž; poglavja, ki so določena za en semester, treba je v vseh slučajih natančno oznameniti.

2. Cerkveno pravo sedem ur v enem semestru ali pa razdeljeno v dveh semestrih.

3. Nemško pravo (zgodovina pravnih virov in javnega prava, zgodovina in sestav zasebnega prava) deset ur, razdeljeno na dva semestra.

4. Avstrijska državna zgodovina (zgodovina državnega razvoja in javnega prava) pet ur v enem semestru; na vseučiliščih, kjer se pokaže potreba za to, ozirati se bo pri tem predavanju zlasti na razvoj prava v dotičnih ozemljih.

To predavanje je moči poslušati na pravnoznanstveni in državnoznanstveni, kakor tudi na modroslovni fakulteti.

5. Eno predavanje na modroslovni fakulteti iz področja modroslovja, štiri ure v enem semestru.

Določen red, po katerem naj se ta predavanja poslušajo, ni predpisan; vendar naj se nauk pravnih in državnih znanstev prične s predavanjem, kateremu so predmet institucije rimskega prava.

§. 5.

V drugem oddelku študij so obligatna predavanja o nastopnih predmetih v pristavljeni najmanjši izmeri tedenskih ur ter so pogoj za pripustitev k pravosodni in državnoznanstveni državni preskušnji:

1. Avstrijsko zasebno pravo osemnajst ur, razdeljeno na 2 semestra.

2. Avstrijsko trgovinsko in menično pravo, ali ločeno ali pa v eno predavanje združeno, sedem ur v enem semestru ali pa razdeljeno na dva semestra.

3. Avstrijsko civilnosodno postopanje dvanajst ur, razdeljeno na dva semestra.

4. Avstrijsko kazensko pravo in kazenska pravda deset ur, razdeljeno na dva semestra.

5. Obče in avstrijsko državno pravo pet ur v enem semestru.

6. Upravoslovje in avstrijsko upravno pravo šest ur v enem semestru.

7. Nauk o narodnem gospodarstvu in narodnogospodarska politika ali ločeno ali v eno predavanje združeno, deset ur v dveh semestrih.

8. Finančno znanstvo s posebnim ozirom na avstrijsko finančno zakonarstvo, pet ur v enem semestru.

Določen red, po katerem naj se ta predavanja poslušajo, ni predpisan.

V tem paragrafu oznamenjeni kolegiji se ne morejo poslušati pred opravljeno pravnozgodovinsko državno preskušnjo takó, da bi se smeli potem vpoštevati.

§. 6.

Poleg tega morajo študentje prava za pripustitev k pravosodni in državnoznanstveni državni preskušnji dokazati, da so ali pred opravljeno pravnozgodovinsko državno preskušnjo ali po ti preskušnji poleg predavanja, oznamenjenega v §. 4., št. 5., poslušali nastopna predavanja skozi en semester in v pristavljeni najmanjši izmeri tedenskih ur, namreč eno predavanje

- a) na modroslovni fakulteti 3 ure;
- b) o zgodovini pravne filozofije 4 ure;
- c) o splošni primerjajoči in avstrijski statistiki 4 ure.

§. 7.

Poleg obligatnih predavanj, navedenih v §§. 4., 5. in 6., zagotoviti je na pravnoznanstvenih in državnoznanstvenih fakultetah redovita predavanja o nastopnih predmetih:

1. O enciklopediji pravnih in državnih znanstev;

2. o avstrijskem rudniškem pravu;

3. o pravu narodov;

4. o sodni medicini;

5. o državnem računarstvu;

6. o avstrijskem ogerskem zakonarstvu s posebnim ozirom na zgodovinski razvoj agrarnih razmer;

7. o avstrijskem finančnem pravu.

Nadalje je po mogočnosti skrbeti za to, da se bo predavalo o primerjajočem pravoslovju.

Kar se tiče predavanj o poljskem pravu na vseučilišču krakovskem in levovskem, ohranijo svojo veljavo dosedanja določila.

§. 8.

Profesorski zbori pravnoznanstvenih in državnoznanstvenih fakultet imajo dolžnost, skrbeti za to, da bodo učna predavanja na polju pravnih in državnih znanstev popolna, ter predavanja vrediti takó, da bo vsak študent, ki na fakulteti prebije čas, predpisan za državnoveljavno dovršitev njegovih študij, imel priložnost, poslušati v najmanjši izmeri predpisanega števila ur vse obligatne stroke, in to praviloma pri profesorjih.

§. 9.

Ali in v katerem obsegu se smé eden ali več semestrov, prebitih na kaki drugi kakor pravnoznanstveni in državnoznanstveni fakulteti, vračunjati v zakonito trajno dobo študij, to odločuje naučni minister, doprašavši profesorski zbor pravnoznanstvene in državnoznanstvene fakultete.

§. 10.

V koliko je na inozemskih visokih šolah pravnoznanstvenemu in državnoznanstvenemu nauku posvečeno dobo študij všteti v število semestrov, predpisano v §. 2., ali pa v koliko je posamezna tamkaj poslušana predavanja zmatrati za vštetna, o tem odločuje naučni minister, oziraje se na dotične vravnave študij in na obseg dokazanih poslušanih kolegijev.

Sicer se zastran vštevanja dobe študij, prebite na posameznih vseučiliščih v inozemstvu, pridržujejo še splošna ukazila.

V vsakem slučaju je treba vsaj en semester pred opravljeno pravnozdgovinsko in vsaj dva semestra po ti preskušnji prebiti na kakem avstrijskem vseučilišču.

B. Državne preskušnje.

§. 11.

Pravnozgodovinsko preskušnjo je moči delati najprej v prvih štirih tednih četrtega semestra.

Pravosodna in državnoznanstvena državna preskušnja se moreta opraviti po tistem redu, kakor si ga kedó sam izbere, in sicer ena od njih že v poslednjih štirih tednih poslednjega semestra.

V ostalem je pripustitev k teoretičnim državnim preskušnjam odvisna od tega, ali so se izpolnili pogoji, ustanovljeni spredaj gledé na trajno dobo študij in gledé na obligatne kolegije.

Določila o pripustitvi k državnim preskušnjam na podstavi zasebnih študij se razveljavljajo.

§. 12.

Predmeti pravnozgodovinske državne preskušnje so:

1. rimsko pravo;

2. cerkveno pravo;

3. nemško pravo (zgodovina pravnih virov in javnega prava, zgodovina in sestav zasebnega prava);

4. avstrijska državna zgodovina (zgodovina državnega razvoja in javnega prava).

§. 13.

Predmeti pravosodne državne preskušnje so:

1. avstrijsko zasebno pravo;

2. avstrijsko trgovinsko in menično pravo;

3. avstrijsko civilnosodno postopanje;

4. avstrijsko kazensko pravo in kazenska pravda.

§. 14.

Predmeti državnoznanstvene državne preskušnje so:

1. obče in avstrijsko državno pravo;

2. upravnoslovje in avstrijsko upravno pravo;

3. nauk o narodnem gospodarstvu in narodnogospodarska politika;

4. finančno znanstvo s posebnim ozirom na avstrijsko finančno zakonarstvo.

§. 15.

Za vršitev teoretičnih državnih preskušenj, katere morajo polagati študentje prava, postavlja naučni

minister na vsakem sedežu kakega vseučilišča posebne preskuševalne komisije.

§. 16.

Vsaka komisija sestoji iz enega predsednika, enega ali po okolnostih tudi več predsednikovih namestnikov (podpredsednikov) in pa iz potrebnega števila preskuševalnih komisarjev.

Iz teh sestavlja predsednik po svojem predvarku komisije za vsako preskuševanje (posebne komisije). Pri vsaki izmed treh teoretičnih državnih preskušenj morajo biti te komisije iz predsednika in treh komisarjev.

Pri pravnozdgovinski državni preskušnji je predmete (§. 12.) porazdeliti med tri preskuševalne komisarje takó, da bo iz rimskega prava izpraševal vsakakor en izpraševalec in zatorej eden od ostalih dveh izpraševalcev prevzame dva predmeta.

§. 17.

Vsi redni in izredni profesorji pravnoznanstvenih in državnoznanstvenih fakultet so po svojem učnem uradu preskuševalni komisarji za svojo imensko stroko pri dotični državni preskuševalni komisiji. Vendar se morejo imenovati za izpraševalce tudi iz drugih strok in za druge komisije.

Poleg teh naj naučni minister po meri potrebnosti imenuje tudi druge strokovnjake za preskuševalne komisarje.

§. 18.

Predsednik preskuševalne komisije se sme preskuševanja vdeleževati s posameznimi prašanji. Pri pravosodni in državnoznanstveni državni preskušnji sme poslovati tudi kot izpraševalec za kako določeno stroko preskušnje.

Ako je predsednik zadržan, zastopa ga podpredsednik, ali če bi za komisijo ne bil imenovan nikak podpredsednik ali če bi tudi ta bil zadržan, zastopa predsednika profesor, kateri je po služabnih letih najstarejši ter pripada komisiji kot ud.

§. 19.

Za opravljanje pravnozdgovinske državne preskušnje so vsako leto določeni trije rokovi, in sicer na početku in koncu letnega semestra in pa na početku zimskega semestra.

Pravosodne in državnoznanstvene državne preskušnje se opravljajo vse leto, izvzemši glavne in postranske počitnice.

§. 20.

Pravnozdgovinsko državno preskušnjo je moči opraviti samo pred komisijo na sedežu vseučilišča, na katerem je bil kandidat ob času preskušnje vpisan (ali v slučaju, da bi bil študije prekinil, na katerem je bil naposled vpisan).

To isto veljá tudi o pravosodni in državnoznanstveni državni preskušnji, ako se ta opravlja v teku poslednjega semestra (§. 11.). Po dokončanih študijah si sme kandidat izbrati tisto preskuševalno komisijo, ki mu je po volji.

Kedor je bil pri preskušnji zavržen, mora preskušnjo ponavljati pred komisijo, katera ga je zavrnila.

Dovoljevati izjeme od spredaj stoječih določil, pridružuje se naučnemu ministru.

§. 21.

Kandidat se k teoretičnim državnim preskušnjam zglašuje s prošnjo, kateri je priložiti potrebne priloge in katero je predajati za pravnozdgovinsko državno preskušnjo dekanu, za ostali dvé državni preskušnji pak naravnost predsedniku dotične preskuševalne komisije.

Prošnji je priložiti:

- a) za pravnozdgovinsko državno preskušnjo spričevalo zrelosti, imatrikulacijski list in knjigo zglasilnico,
- b) za drugo in tretjo državno preskušnjo pa, bodi si pravosodna ali državnoznanstvena, poleg tega še spričevalo, da se je z dobrim uspehom opravila pravnozdgovinska preskušnja.

§. 22.

Za pravnozdgovinsko državno preskušnjo se je za rok v početku semestra zglašati do konca poprejšnjega semestra, za roka na koncu semestra pa najklesneje 30 dni pred koncem.

§. 23.

Zglasitev za obé ostali preskušnji ni navezana na kak določen rok. Dneve preskušnje določuje pri teh predsednik od slučaja do slučaja.

Predsednik pak se pri tem mora v obče držati reda, po katerem so se kandidatje zglasili pri njem za preskušnjo. Pri istem preskuševanju ni moči vzeti v preskušnjo več kandidatov kakor samó tri.

§. 24.

Vsak kandidat mora priti k preskušnji tistega dné, ki je zanj določen. Ako iz katerega koli razloga ne pride, pretí mu pri pravnozgodovinski preskušnji, da v istem roku ne bo več k preskušnji pripuščen, pri obeh ostalih državnih preskušnjah pak, da še le potem zopet pride na vrsto, ko se izprašajo vsi ostali kandidatje.

§. 25.

Preskušnje se opravljajo ustno in javno; preskuševalna komisija se posvetuje in glasuje o uspehu preskušnje v nejavni seji.

Komisija sklepa z absolutno večino; predsednik glasuje prav tako kakor ostali udje komisije.

Ako se pokaže enoliko glasov, šteti je, da se je sprejelo tisto mnenje, ki je kandidatu manj ugodno.

§. 26.

Preskuševalna komisija naj sklepa najprej o tem, ali je kandidat ustregel predpisanim zahtevkom ali ni ustregel.

Glasovanje o tem, ali naj kandidat dobi „odliko“ iz enega predmeta, iz več ali vseh predmetov preskušnje, smé se pričeti samó tedaj, kadar se je kandidat potrdil enoglasno.

V §§. 12. do 14. pod posameznimi števkami navedene predmete je zastran reda „z odliko“ šteti za en predmet.

Ako se kandidat zavrne, glasovati je o roku, pred katerim se kandidat ne smé pripustiti k ponavljanju preskušnje.

Proti izreku preskuševalne komisije ni dovoljena niti pritožba, niti kak drug pravni lek.

§. 27.

Zastran ponavljanja preskušnje veljajo ta-le določila:

a) pri pravnozgodovinski preskušnji se kandidatje zavračajo na dva semestra. Zavrjenec mora

poslušati predavanja o predmetih preskušnje v najmanjši izméri desetih ur na teden;

b) pri pravosodni in državnoznanstveni državni preskušnji se kandidatje zavračajo najmanj na šest mesecev in največ na eno leto.

Prevdarku preskuševalne komisije se prepušča, da kandidatu ukaže, zopet poslušati predavanja.

Dokler kandidat preskušnje ne ponovi z dobrim uspehom, ne smé se pripustiti, da bi delal kako drugo državno preskušnjo.

§. 28.

Posledek glasovanja se vpiše v zapisnik in pa v knjigo zglasilnico kandidatovo, potem se javno razglasi in spričevalo se kandidatu vroči takoj.

§. 29.

Vsako zavrnitev kakega kandidata je s póvedjo, kedaj smé preskušnjo ponavljati, takój naznaniti dekanatu pravnoznanstvene in državnoznanstvene fakultete, na kateri kandidat po spričevalu njegove knjige zglasilnice ali absolutorija študira ali je študiral naposled; zavrnitev je zaznamovati v katalogih in, ako bi se morda kesneje izdal kak drugopis knjige zglasilnice, vpisati je poročilo o ti zavrnitvi v drugopis.

Dekanati pravnoznanstvenih in državnoznanstvenih fakultet so dolžni, skrbno paziti na to, da se ti zaznamki prepisejo v drugopise (duplikate) zglasilnih knjižic.

§. 30.

Ako zavrjen kandidat po zvijači dobí pristilo k ponovitvi preskušnje pred določenim časom ali pa pri kaki drugi kakor pri pristojni komisiji, neveljavna je ne samó preskušnja, katero je morda opravil z dobrim uspehom, ampak moči ga je, ne gledé na ostale posledke, ki ga morda zade-nejo po občih kazenskih zakonih, tudi za nekaj časa ali pa za vselej izključiti od vseh pravnoznanstvenih in državnoznanstvenih fakultet, če bi še bil v akademičnih študijah.

§. 31.

Natančnejša določila, kako je vršiti državne preskušnje in kakó naj uradujejo državne preskuševalne komisije, izdadó se v posebnem navodilu.

§. 32.

Ta ukaz stopi v moč sè šolskim letom 1894./95.

S tém časom izgubé svojo veljavnost, kolikor se ne zlagajo z določili tega ukaza, določila ministerskega razpisa z dné 2. oktobra 1855. l. (Drž. zak. št. 172.), izdana na podstavi Najvišega sklepa z dné 29. septembra 1855. l. o vredbi pravnoznanstvenih in državnoznanstvenih študij, in pa določila predpisov, izdanih v njih pojasnilo in izvršilo.

§. 33.

Študentje, kateri so v času, oznamenjenem v §. 32., dokončali vsaj dva, po dosedanjih pred-

pisih vštvena semestra, smejo se k pravnozgodovinski državni preskušnji pripustiti tudi tedaj, če so ustregli pogojem, veljavnim po dosedanjih določilih. Za nje odpade preskušnja iz avstrijske državne zgodovine.

Prav tako se morejo po dosedanjih predpisih k pravosodni in državnoznanstveni državni preskušnji pripustiti tisti študentje, kateri konci šolskega leta 1893./94. dokažejo vsaj dva po uspešno opravljene pravnozgodovinski državni preskušnji dokončana semestra.

Madeyski s. r.